

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID¹

Vastgesteld 15 november 1994

Het voorbereidend onderzoek gaf aanleiding tot het formuleren van de volgende opmerkingen en vragen.

De leden van de fractie van de **PvdA** hadden kennisgenomen van het wetsvoorstel en de uitvoerige gedachtenwisseling daarover in de Tweede Kamer. Zij wilden zich beperken tot enkele vragen ter verduidelijking.

Het was deze leden opgevallen dat het begrip «tewerkstellingsvergunning» een wisselende lading heeft al naar gelang het over de werkgever dan wel over de (potentiële) werknemer gaat. De houder van de tewerkstellingsvergunning is de werknemer, de aanvrager is de werkgever. De weigeringsgronden, zoals neergelegd in artikel 8, hebben een tweezijdig karakter. Enerzijds betreffen zij de situatie aan de aanbodzijde van de arbeidsmarkt (een soort objecttoets op de aanwezigheid van prioriteit-genietend aanbod), anderzijds de kenmerken van de betreffende vreemdeling (een subjecttoets). Beide toetsingen moeten worden uitgevoerd.

In dat verband begrepen deze leden een zinsnede in de nota naar aanleiding van het eindverslag (p. 6) niet geheel. Daar wordt gesteld dat «in een aantal gevallen de personalia van de werknemer op het moment van de eerste aanvraag nog niet bekend hoeven te zijn». Begrepen zij het goed dan kan de werkgever een (vooralsnog) «blanco» tewerkstellingsvergunning aanvragen. En wordt, bij toekenning, vervolgens getoetst of de alsdan bekende werknemer voldoet aan de eisen die de wet aan deze laatste stelt? Is dit geen omslachtige procedure? En mag in redelijkheid verwacht worden dat deze binnen vijf weken tot een beslissing leidt?

Deze leden zouden graag vernemen hoe naar het oordeel van de regering de vicieuze cirkel kan worden vermeden die lijkt te ontstaan als de IND niet eerder overgaat tot afgifte van de verblijfsvergunning dan nadat er sprake is van een tewerkstellingsvergunning en, omgekeerd, het CBA resp. RBA niet eerder een tewerkstellingsvergunning afgeeft dan nadat er sprake is van een verblijfsvergunning.

¹ Samenstelling:

Van Gijzen (CDA), Van der Meulen (CDA), (voorzitter), Rongen (CDA), Jaarsma-Buijserd (PvdA), Van de Zandschulp (PvdA), Gelderblom-Lankhout (D66), De Savornin Lohman (D66), Heijmans (VVD), Van Leeuwen-Schut (VVD), Bolding (GroenLinks), Barendregt (SGP), Schuurman (RPF) en Veling (GPV).

Bij wie ligt de bevoegdheid om vast te stellen of de vreemdeling rechthebbende is op de aantekening: bij de Minister van Justitie of bij de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid?

De leden van de PvdA-fractie zouden het op prijs stellen een overzichtje te krijgen van de bezwaar- en beroepsmogelijkheden die werkgever respectievelijk werknemer ter beschikking staan indien een tewerkstellingsvergunning wordt geweigerd. Bij wie, binnen welke termijnen en op basis van welke wetten staat voor ieder van hen bezwaar en/of beroep open?

Is het belang van de werkgever primair gerelateerd aan de «objecttoetscriteria» in artikel 8 en dat van de vreemdeling primair aan de «subjecttoetscriteria»? Of strekt hun beider belang zich uit over alle weigeringsgronden?

Kan de vreemdeling, wiens belang in het geding is, bij een weigering van de tewerkstellingsvergunning waartegen door de aanvragende werkgever geen bezwaar wordt gemaakt, een beroep doen op de rechter ingevolge de Algemene wet bestuursrecht (Awb)? Zo nee, wat is dan de betekenis van de stelling dat wat betreft de vreemdeling «de Awb van toepassing is op beschikkingen in het kader van deze wet» (nota naar aanleiding van het eindverslag p. 6)? Zo ja, wat is in zo'n geval de positie van de werkgever/aanvrager?

Het enkele feit dat er geen aantekening op het verblijfsdocument wordt geplaatst, dient te worden opgevat als een beschikking tot weigering van de aantekening, zo maakten de leden van de PvdA-fractie op uit de behandeling in de Tweede Kamer. Hoe verhoudt dit zich met de motiveringseis van de Awb?

Wat bedoelt de minister met de opmerking in de memorie van antwoord onder 2.1 dat «... ook als een of andere internationale verplichting toegang tot de Nederlandse arbeidsmarkt zou voorschrijven, dit de verplichting van de werkgever om hiervoor een vergunning aan te vragen onverlet laat»?

Deze leden zouden het ook op prijs stellen een overzichtje te krijgen van de internationale verdragen waarnaar artikel 3, lid 1, sub a, verwijst.

Kern van de wet is het verbod op tewerkstelling van vreemdelingen indien prioriteit-genietend aanbod beschikbaar is.

Binnen dit laatste wordt onderscheid gemaakt naar aanbod op de Nederlandse arbeidsmarkt en arbeidsaanbod in de landen van de Europese Economische Ruimte (EER). Het eerste gaat vóór het tweede, zo maakten zij uit de Handelingen van de Tweede Kamer-behandeling op. Hoe verhoudt zich dat tot EU-regelgeving met betrekking tot vrij verkeer van werknemers? Is er enigerlei belemmering voor een werkgever om voor vacatures met voorbijgaan van de Nederlandse arbeidsmarkt te werven in de landen van de EER?

Alle huidige «verklaringen» zullen na drie jaar worden gelijkgesteld met een «aantekening» als bedoeld in artikel 4, zo constateerden deze leden.

Bij deze operatie zal scherp moeten worden toegezien op het feit dat alle «oude groepen» daarbij worden meegenomen. Is de minister voornemens hierin te voorzien bij amvb?

De leden van de fractie van **D66** hadden met belangstelling dit wetsvoorstel gelezen dat tot doel heeft te voorkomen dat buiten de grenzen van de Europese Unie naar werkkrachten gezocht wordt terwijl er binnen de grenzen van de Europese Unie en binnen de grenzen van ons land nog steeds een veel te hoge werkloosheid heerst. Het onderscheid dat door middel van een werkvergunning tussen Nederlanders, legaal in

Nederland wonende «Medelanders» en vreemdelingen die hier gedoogd worden, dan wel illegaal verblijven is in dat verband helaas onontkoombaar.

De leden van de D66-fractie betreurden het, dat, nu de term «tewerkstelling» via amendering uit het intitulé en de artikelen is verdwenen, dat niet tevens het geval is met het woord «tewerkstellingsvergunning» dat in vrijwel alle artikelen van de wet nog gebruikt wordt. Was het niet logisch geweest hiervoor de eenvoudigere term «werkvergunning» te gebruiken.

De artikelen 4 en 24 van het wetsvoorstel beogen de naar werknemers zoekende werkgever een hulpmiddel te bieden bij het beantwoorden van de vraag voor wie wel en wie niet een vergunning dient te worden aangevraagd.

In verband hiermee zouden deze leden graag antwoord op de volgende vragen ontvangen:

Welke zekerheid kan de werkgever worden gegeven dat het document c.q. de vergunning waarvan in artikel 4 sprake is fraudebestendig is.

Artikel 23 bevat een terechte strafbepaling voor die werkgevers die illegale werknemers in dienst nemen c.q. hebben. Dit artikel kan echter tot gevolg hebben dat een werkgever die er te goeder trouw van is uitgegaan dat de werknemer een juist document als bedoeld in artikel 4 heeft overgelegd indien niet onomstotelijk vaststaat dat het document als bedoeld in artikel 4 niet te vervalsen is, met omgekeerde bewijslast geconfronteerd kan worden.

Hoe kan dit laatste worden voorkomen?

Conform artikel 6 lid 2, zo vervolgden de leden van de fractie van D66, moet bij het RBA een werkvergunning worden aangevraagd:

a. Wanneer gaat de termijn van vijf weken lopen? Is de datum van de aanvragende werkgever dan wel het datumstempel van verwerking bij het RBA bepalend?

b. Wat gebeurt er wanneer het RBA geen kans ziet binnen vijf weken te reageren? Wordt de vergunning dan geacht te zijn verleend?

4. In artikel 12 lid 2 staat een «kan»bepaling. Is de minister het met de leden van de fractie van D66 eens dat het de voorkeur verdient in het geval een werkgever geen werknemer kan vinden die hier legaal verblijft dan wel een tijdelijke verblijfsvergunning heeft, in plaats van werknemers van buiten de Europese Unie aan te trekken, vreemdelingen die in afwachting van hun procedure in een TOC verblijven ook al in hun eerste jaar van verblijf aldaar de mogelijkheid te bieden seizoensgebonden of ander tijdelijk werk te verrichten.

Is de minister het met de leden van de fractie van D66 eens dat een voorlichtingscampagne noodzaak is zodat diverse instanties, zoals het Centraal Bureau Arbeidsvoorziening, de Algemene Bond van Uitzendorganisaties, de Vreemdelingendienst en de Vreemdelingenpolitie op een identieke manier omgaan met degenen die niet de Nederlandse nationaliteit hebben, maar voor wie al dan niet een werkvergunning vereist is. Dit laatste geldt te meer nu in de overgangsfase niet alle vreemdelingen nog over een document als bedoeld in de artikelen 4 en 24 beschikken en er nog talloze «gele», «groene» en «blauwe» kaarten in omloop zijn.

Wil, zo vroegen deze leden tenslotte, de minister reageren op de diverse vragen die door het Nederlands Centrum Buitenlanders en Vluchtelingenwerk in hun brieven¹ van resp. 3 november 1994 en 4 november 1994 zijn neergelegd?

De voorzitter van de commissie,
Van der Meulen

De griffier van de commissie,
Nieuwenhuizen

¹ De brieven zijn ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt resp. onder de griffiennrs. 114121 en 114121.3.